

Αρ. Πρωτοκόλλου 33	Έκδοση 1 ^η	Σεπτέμβριος 2011	Σελίδα 1 από 3
--------------------	-----------------------	------------------	----------------

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ
ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΟΣ ΚΛΙΝΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΕΞΑΓΓΕΙΩΣΗΣ ΛΟΓΩ
ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΚΥΤΤΑΡΟΣΤΑΤΙΚΩΝ

Συντάχθηκε από ομάδα εργασίας	ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ Ε.Σ.Ν.Ε Παιδιατρικός Τομέας
Διευθύντρια Νοσηλευτικής Υπηρεσίας	Κοκώνη Κουτσιαντά - Ζαμπόκα
Διευθύντρια Ιατρικής Υπηρεσίας	Φανή Αθανασιάδου- Πιπεροπούλου Καθηγήτρια Παιδιατρικής Α.Π.Θ
Πρόεδρος Επιστημονικού Συμβουλίου	Δημήτριος Γρέκας Καθηγητής Παθολογίας Α.Π.Θ
Διοικητής & Πρόεδρος Δ.Σ Π.Γ.Ν.Θ ΑΧΕΠΑ	Γεώργιος Βέργουλας

Απόφαση Δ.Σ.: Συνεδρίαση 19^η της 30/08/2011
Θέμα 49^ο

Κάθε αντίγραφο του παρόντος εγγράφου ισχύει μόνο
όταν φέρει την σφραγίδα της πηγής προέλευσης:
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ Π.Γ.Ν.Θ ΑΧΕΠΑ

Διαφυγή κυτταροστατικού φαρμάκου από τη συσκευή έγχυσης	
Κατευθυντήριες οδηγίες 1. Τοποθέτηση ειδικής απορροφητικής επιφάνειας 2. Διακοπή λειτουργίας της αντλίας έγχυσης 3. Κλείσιμο του ΚΦΚ 4. Χορήγηση 0,9% N/S σύμφωνα με το πρωτόκολλο 5. Τοποθέτηση καινούργιας συσκευής έγχυσης 6. Τοποθέτηση των απορριμμάτων στα ειδικά δοχεία για κυτταροτοξικά υλικά 7. Ενημέρωση & παροχή βοήθειας στον ασθενή για την απομάκρυνση του υπόλοιπου φαρμάκου 8. Καταγραφή του περιστατικού-ενημέρωση Το παρόν έντυπο δημιουργήθηκε από την Επιτροπή του Παιδιατρικού Τομέα του ΕΣΝΕ με στόχο τη συμβολή του στη βελτίωση της καθημερινής παιδιατρικής νοσηλευτικής πρακτικής. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΕΣΝΕ Πρόεδρος: Κωνσταντίνος Πέτσας Μέλη: Ελένη Ευαγγέλου Φωτεινή Λαυρέτη Βασιλική Ντούποπουλου Γεωργία Πεδοκλαίτη Συμβούλιος Τομέα: Βασίλειος Μήτσου Επιστημονικά Υπεύθυνοι: Δρ. Περδικάρης Παντελεήμων, Νοσηλεύτης ΠΕ, MSc, PhD Δρ. Μάτζιου Βασιλική, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παιδιατρικής Νοσηλευτικής	

ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ Ε.Σ.Ν.Ε	ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΟΣ ΚΛΙΝΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΕΞΑΓΓΕΙΩΣΗΣ ΛΟΓΩ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΚΥΤΤΑΡΟΣΤΑΤΙΚΩΝ Εισαγωγικά: Η συχνότητα εμφάνισης εξαγγείωσης εξαιτίας της χορήγησης των κυτταροστατικών είναι μικρή (0,3%-4,7%). Εντούτοις όταν συμβεί είναι δυσάρεστη και επηρεάζει δυσμενώς την ποιότητα ζωής των ασθενών. Η κλινική νοσηλευτική εκτίμηση είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την πρόληψη και αντιμετώπιση της εξαγγείωσης. ΕΞΑΓΓΕΙΩΣΗ Ορισμός: Εξαγγείωση είναι η διείσδυση φαρμάκου ή διαλύματος από το αγγείο στους γειτονικούς υγιείς ιστούς, εξαιτίας ατυχήματος, λάθους, αμέλειας ή απροσεξίας. Η πρόληψη της εξαγγείωσης φαρμάκων αποτελεί την κυριότερη νοσηλευτική ευθύνη κατά τη χορήγηση χημειοθεραπείας. Συμπτώματα-σημεία σε περιφερικό φλεβικό καθετήρα • Πόνος, ερυθρότητα, οίδημα ή φυσαλιδώδης εξεργασία κοντά στο σημείο εισόδου/εξόδου • Αίσθημα «παγωμένου» κατά τη χορήγηση του φαρμάκου • Σκλήρυνση, οίδημα, διαρροή από το σημείο εισόδου/εξόδου • Αδυναμία επιστροφής αίματος από τον καθετήρα • Αντίσταση κατά τη χορήγηση εφάπαξ N/S 0.9% με σύριγγα • Αδυναμία ελεύθερης ροής κατά τη διάρκεια της χορήγησης του φαρμάκου • Πρώιμη ήπια σκλήρυνση με ή χωρίς ευαισθησία, που αποτελεί αξιόπιστο σημείο επακόλουθης ουλοποίησης • Κατά την καταστροφή όλων των στοιβάδων του δέρματος η επιδερμίδα μπορεί να είναι λευκωπή και κρύα χωρίς τριχοειδική επαναπλήρωση και αργότερα μπορεί να αναπτυχθεί στεγνή, μαύρη εσχάρα • Η ουλοποίηση μπορεί να μην είναι εμφανής πριν το πέρας 1-2 εβδομάδων από τη βλάβη. (Αποκόλληση εσχάρας με χαρακτηριστική κτηνωπή, νεκρωτική, ινώδη βάση με ερυθηματώδη όρια)	

Συμπτώματα-σημεία σε κεντρικό φλεβικό καθετήρα	Κατευθυντήριες οδηγίες
Η εξανγείωση είναι περισσότερο σοβαρή και επικίνδυνη. Συχνά συνοδεύεται από: • Άλγος & δυσανεξία εντοπιζόμενα στο λαιμό και στον ώμο • Άλγος & αίσθημα καύσου στο θωρακικό τοίχωμα • Διαρροή από το σημείο εισόδου/εξόδου • Οίδημα εντοπιζόμενο στο θωρακικό τοίχωμα • Άλγος & δυσανεξία εντοπιζόμενα στο θωρακικό τοίχωμα • Νέκρωση δέρματος • Ουλοποίηση γύρω από τους τένοντες, τα νεύρα & τις αρθρώσεις • Δευτεροπαθείς λοιμώξεις & σχηματισμός αποστημάτων • Συστάσεις των προσβεβλημένων άκρων • Σπάνια απαιτείται ακρωτηριασμός	1. Σε υποψία εξανγείωσης θα πρέπει να πραγματοποιείται άμεση διακοπή της χορήγησης του φαρμάκου και σχολαστικός έλεγχος, ενώ απομάκρυνση του ΚΦΚ δεν συνιστάται. 2. Σε επιβεβαιωμένη εξανγείωση θα πρέπει να πραγματοποιούνται: - ο Εκτίμηση της έκτασης της βλάβης, της ερεθιστικής δράσης του φαρμάκου, του όγκου, της ανατομικής περιοχής και της απαιτούμενης βοήθειας - ο Ενημέρωση του ασθενή για τη βλάβη και τις ενέργειες που απαιτούνται - ο Αναρόφηση της υπόλοιπης ποσότητας φαρμάκου & αίματος από τον καθετήρα για την ελαχιστοποίηση των βλαβών στους ιστούς - ο Άμεση χορήγηση του κατάλληλου αντιδότη για το εξαγγειωθέν φάρμακο - ο Απομάκρυνση του ΚΦΚ-εκτίμηση από πλαστικό χειρουργό - ο Χορήγηση αναλγητικών και αντισταμινικών - ο Μέτρηση της προσβεβλημένης περιοχής. - ο Καταγραφή του συμβάντος - ο Επανεκτίμηση μετά από 48 ώρες - ο Παρακολούθηση του σημείου εξόδου καθημερινά για τη διαπίστωση ερυθήματος, σκλήρυνσης, φυσαλιδώδους εξεργασίας ή νέκρωσης. Καταγραφή οποιασδήποτε αλλαγής - ο Ενημέρωση-εκπαίδευση του ασθενούς για την απαιτούμενη φροντίδα της περιοχής. - ο Καθημερινή παρακολούθηση του σημείου εξόδου και επιστροφή στο νοσοκομείο αν παρατηρηθεί οποιαδήποτε αλλαγή 3. Καταγραφή όλων των ενεργειών που πραγματοποιήθηκαν: - ο Για την ακριβή εκτίμηση του συμβάντος - ο Των παρεμβάσεων για την κατοχύρωση των επαγγελματιών υγείας - ο Αναγνώριση πιθανών παραλείψεων που πρέπει να επανεξεταστούν 4. Παροχή πληροφοριών για την εξαγγείωση φαρμάκων για εκπαιδευτικούς σκοπούς
Νοσηλευτικές παρεμβάσεις πριν τη χορήγηση χημειοθεραπείας • Έλεγχος του σημείου εξόδου (φλεγμονή, οίδημα, ερυθρότητα) • Έλεγχος του καθετήρα (μήκος, cuff) • Έλεγχος της λειτουργίας του καθετήρα • Ελεύθερη ροή, επιστροφή αίματος • Διαπίστωση διακοπών στην ελεύθερη ροή ή αντίσταση στην εφάπαξ χορήγηση • Έλεγχος για πιθανή διαφυγή υγρού ή οιδήματος γύρω από το σημείο εξόδου • Εκτίμηση κάθε αλλαγής, δυσανεξίας ή άλγους που αναφέρεται από τον ασθενή • Σε περίπτωση που υπάρχει ελεύθερη ροή, όχι όμως επιστροφή αίματος συνιστάται αυξημένη προσοχή • Σε περίπτωση που υπάρχει αμφιβολία για τη σωστή λειτουργία του καθετήρα συνιστάται περαιτέρω έλεγχος	